

قوانین و مقررات مربوط به اشتغال زنان در جمهوری اسلامی ایران

اهم قوانین و مقررات مربوط به زنان شاغل به شرح ذیل است:

بخشی از لایحه قانونی خدمت نیروی انسانی، درمانی و بهداشتی مصوب 1358/9/24 لحاظ امتیازات و تسهیلاتی برای بانوان.

لایحه قانونی راجع به معافیت زنان متأهل پزشک و دندانپزشک و داروساز برای گرفتن پروانه دائم از رفتن به خارج از تهران مصوب 1358/11/20 با اصلاحات بعدی.

قانون راجع به خدمت نیمه وقت بانوان مصوب 1362/9/10 و اصلاحات بعدی و قانون نحوه اجرای قانون مذکور مصوب 1364/1/18.

بخشی از قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب 1366/7/7 و اصلاحات بعدی مبنی بر تعیین مشاغل زنان، امکان بازنشستگی بانوان با 20 سال سنوات خدمت، تعیین مستمری بگیران.

قانون اعطای مرخصی بدون حقوق مستخدمین رسمی یا ثابت که همسران آنان به مأموریت ثابت خارج از کشور اعزام می شوند مصوب 1366/9/1.

بخشی از قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان مصوب 1367/1/30 با اصلاحات بعدی و لحاظ تسهیلاتی برای بانوان.

بخشی از قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب 1368/12/13 و اصلاحات بعدی مبنی بر امکان بازنشستگی با 20 سال سابقه خدمت.

قانون بازنشستگی پیش از موعد بیمه شدگان تأمین اجتماعی مصوب 1367/2/28 مبنی بر کاهش 10 سال حداقل سن موضوع قانون برای زنان.

بخشی از قانون کار مصوب 1369/8/29 مبنی بر ممنوعیت انجام کارهای خطرناک، سخت و زیان آور و ... توسط زنان و آئین نامه های ذی ربط.

بخشی از قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب 1370/2/13 مبنی بر پرداخت کمک هزینه عائله مندی و اولاد به مستخدمین سرپرست خانوار و اصلاحات بعدی در خصوص تعمیم موارد پرداخت حق عائله مندی و امکان استفاده از حقوق وظیفه همسر متوفا همچنین بخشی از قانون بودجه سال 1375 مبنی بر پرداخت حق عائله مندی به مستخدمین زن که همسر آنها معلول و قادر به کار نباشد.

بخشی از قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب 1370/7/21 در خصوص موارد استخدام زنان، آموزش های مربوط به بازنشستگی و تعیین مستمریگیران.

سیاست های اشتغال زنان در جمهوری اسلامی ایران مصوب 1371/5/20 (پیوست می باشد).

بخشی از قانون اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب 1379/10/29 در خصوص نحوه استفاده بانوان کارمند از مزایای قانون.

قانون اصلاح تبصره 5 قانون الحاق پنج تبصره به قانون شرایط انتخاب قضات دادگستری مصوب 1374/1/29 و تعیین مشاغل بانوان در دستگاههای قضایی.

منشور حقوق و مسئولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، با الهام از شریعت جامع اسلام و نظام حقوقی آن و با تکیه بر شناخت و ایمان به خداوند متعال و با هدف تبیین نظام مند حقوق و مسئولیت های زنان در عرصه های حقوق فردی، اجتماعی و خانوادگی تدوین گردیده است.

لازم به ذکر است حضور قضات مشاور زن در قوانین عدیده ای از جمله قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب 71، اختصاص تعدادی از محاکم به دادگاه خانواده مصوب 76 و اصلاحیه قانون تشکیل دادگاههای عمومی انقلاب مصوب 81 تأکید گردیده است.

بخشی از قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1374 همراه با اصلاحات بعدی در خصوص موارد استخدام زنان، مرخصی ها، کمک هزینه عائله مندی و تعیین مستمری بگیران.

قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی مصوب 1374/12/22 و آئین نامه اجرایی آن مصوب 1375/9/21 در خصوص نحوه عرضه و مصرف شیرخشک در کشور، مرخصی های زایمان و شیردهی، امنیت شغلی مادران، ایجاد شیرخوارگاهها و اصلاحات و الحاقات صورت گرفته در این قانون.

اصلاحات مربوط به قانون تأمین اجتماعی در خصوص تعیین سن بازنشستگی، امکان پرداخت مستمری در سال های 1374 و 1376 و ... و آئین نامه های اجرایی ذی ربط.

بخشی از قانون الزام فراگیری آموزش های فنی و حرفه ای برای اشتغال به کار مصوب 1376/3/11 در خصوص وظایف سازمان فنی حرفه ای در جهت رفع مشکلات زنان جوای کار.

بخشی از آئین نامه چگونگی توسعه و تعمیم ورزش کارمندان دولت مصوب 1376/4/22 و توجه به ورزش بانوان کارمند.

بخشی از قانون اصلاح پاره ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل و خانواده ها و سایر کارکنان مصوب 1379/2/13 و لحاظ تسهیلاتی برای بانوان.

بخشی از قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک مصوب 1380/8/8 و توجه خاص به دختران.

بخشی از مصوبه مربوط به ضوابط انتخاب، انتصاب و تغییر مدیران مورخ 82/1/11 شورای عالی اداری مبنی بر برنامه ریزی و انجام اقدامات لازم برای شناسایی و ارتقای توانمندی های بانوان در انتصابات و امور مدیریتی.

بخشی از قوانین بودجه سال های 1377 تا کنون مبنی بر معافیت تعاونی های زنان از سهم آورده، اولویت زنان سرپرست خانوار در برخورداری از تسهیلات صندوق حمایت از فرصت های شغلی، بیمه زنان خانه دار.

بخشی از قانون برنامه سوم توسعه مصوب 1379 مبنی بر اولویت زنان بیکار سرپرست خانوار در برخورداری از تسهیلات وام اشتغال و تکلیف مراکز ذی ربط در افزایش فرصت های اشتغال بانوان.

بخشی از قانون چهارم توسعه مصوب 1383 مبنی بر تعیین وظایف دولت در خصوص آموزش ضمن خدمت به کارکنان زن، طرح توانمندسازی و حمایت از حقوق زنان، تساوی مزد، توانمندسازی زنان در دستیابی به فرصت های شغلی و

بخشی از منشور حقوق و مسئولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب 1383/6/31 و تأکید بر حقوق و مسئولیت های اجتماعی، اشتغال و مشارکت اقتصادی و سیاسی، قضایی زنان.

بخشی از آئین نامه اجرایی قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه مصوب 1383/5/11 مبنی بر استخدام کارشناسان زن در کاریابی ها و عضویت زنان در هیئت های ذی ربط.

علاوه بر مطالب فوق الذکر حضور و عضویت زنان در مجامع و شوراهای زیر نیز قابل توجه است:

شرایط و محیط کار اجتماعی بانوان باید به گونه ای مهیا شود که زمینه رشد معنوی، علمی و حرفه ای آنان فراهم شود و به دیانت، منزلت و سلامتی فکری و روحی و جسمی آنان لطمه ای وارد نیاید.

عضویت زنان در شورای عالی جوانان در سال 1371، هیئت دولت و کمیسیون های فرهنگی و اجتماعی در سال 1377، شورای عالی اشتغال در سال 1377، ستاد آموزش های فنی و حرفه ای 1379، شورای اجتماعی کشور در سال 1380، شورای عالی پیشگیری از عفونت HIV و کنترل آن مصوب 1382، کار گروه ملی آموزش مصوب 1382، شورای عالی سلامت 1382، شورای عالی امور ایرانیان خارج از کشور مصوب 1382، شورای عالی ورزش 1382، کمیسیون ملی آیسپسکو در سال 1383، شورای برنامه ریزی و توسعه استان و کار گروه های تخصصی مصوب 1379 و اصلاحات بعدی، کمیته استانی مشاغل سخت و زیان آور مصوب 1380

فصل چهارم - شرایط کار زنان و کودکان

ماده 8 - به کار گماشتن اطفالی که سن آنها کمتر از 12 سال تمام باشد مجاز نیست مگر در موارد کارآموزی که در آیین نامه پیش بینی خواهد شد و در هر صورت سن آنها نایبستی کمتر از ده سال تمام و مدت کار روزانه از 6 ساعت تجاوز نماید.

ماده 9 - کار شب برای اطفال کوچک تر از 16 سال و زنان ممنوع است.
تبصره 1 - استخدام دختران کوچک تر از 16 سال برای فروشندگی در مغازه و رستوران و اماکن عمومی ممنوع است جز در مواردی که با اولیا خود کار کنند.

ماده 10 - در کارگاهی که کارگر زن دارد کارفرما موظف است محلی به عنوان شیرخوارگاه ایجاد نماید.

ماده 11 - به مادران شیرده که سن اطفال آنها کمتر از یک سال و نیم باشد بایستی پس از هر سه ساعت کار نیم ساعت فرجه برای شیر دادن به طفل داده شود.

ماده 12 - کار کردن زنان باردار 6 هفته قبل از وضع حمل و 6 هفته بعد از آن ممنوع است.

تبصره - نصف دستمزد این مدت از طرف کارفرما و نصف دیگر از طرف صندوق تعاون کارگاه باید پرداخت شود.

ماده 13 - کارهای سخت و خطرناک برای اطفال کوچک تر از 16 سال و زنان ممنوع است.

تبصره 1 - نوع کارهای سخت و خطرناک مطابق آیین نامه اداره کل کار که به تصویب شورای عالی کار خواهد رسید تعیین می گردد.

تبصره 2 - متخلفین از مقررات مواد این فصل طبق آیین نامه در هر مورد برای دفعه اول به حبس تادیبی از هشت روز الی یک ماه و یا پرداخت جریمه از یک هزار ریال تا پنج هزار ریال و در صورت تکرار به حبس تادیبی منتهی تا سه ماه و یا پرداخت جریمه 5000 ریال محکوم خواهند شد.